

UNIVERZITNÝ VEDECKÝ PARK TECHNICOM

VEDECKÉ PARKY A ICH ÚLOHA V PODPORE VEDY A PRAXE

Riaditeľ košického vedeckého parku TECHNICO M a vážený člen redakčnej rady časopisu TTb [František Jakab](#) nám porozprával o dôležitom postavení vedeckých parkov v súvislosti s univerzitným transferom technológií. Spýtali sme sa ho aj na to, v čom by sa slovenská legislatíva mohla inšpirovať od fungovania vedeckých parkov v zahraničí.

Aká je úloha vedeckých parkov?

Hlavnou úlohou vedeckých parkov (VP) je stimulácia a riadenie toku znalostí a technológií medzi univerzitami a podnikmi, sprostredkovanie komunikácie medzi podnikmi, podnikateľmi a technikmi, poskytovanie prostredia pre zlepšovanie kultúry inovácií, kreativity a kvality. Taktiež je dôležité venovať pozornosť podnikom, výskumným inštitúciám, ľuďom. Zároveň aj uľahčiť zakladanie nových podnikov pomocou inkubačných a spinoff mechanizmov a urýchliť ich rast. Vedecké parky by mali aj uľahčovať internacionalizáciu domácim podnikom a spoločnostiam.

Vedecký park ako ekosystém na šírenie a podporu inovácií vytvára vo všeobecnosti priestor pre akceleráciu ideí a inkubáciu inovatívnych firiem prostredníctvom realizácie aplikovaného výskumu, disponuje kvalitným, efektívnym vedeckým manažmentom, zabezpečuje kvalitné riadenie a udržateľnosť procesov technologického transferu a poskytuje rozvojový impulz regiónu. VP je možné všeobecne definovať ako nástroj transferu technológií pre modernizáciu výrobných systémov.

Doc. Ing. František Jakab, PhD.

Popíšte nám, prosím, vývoj vedeckých parkov na Slovensku a za akým cieľom boli vybudované

Vedecké parky v Slovenskej republike boli vybudované v rámci operačného programu Výskum a vývoj „Vybudovanie univerzitných vedeckých parkov a výskumných centier“ v rámci opatrenia 4.2 Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe a Schémy na podporu výskumu a vývoja (schéma štátnej pomoci). Celkovo bolo vybudovaných 7 parkov v hodnote takmer 300 mil. eur: Univerzitný vedecký park pre biochémiu Bratislava, Univerzitný vedecký park Univerzity Komenského v Bratislave, Medicínsky univerzitný vedecký park v Košiciach (MediPark, Košice), Univerzitný vedecký park Žilinskej univerzity v Žiline, Univerzitný vedecký park TECHNICOM (UVP TECHNICOM, Košice), Univerzitný vedecký park STU Bratislava a Univerzitný vedecký park CAMBO (Trnava). Zároveň na Slovensku bolo vybudovaných aj 7 výskumných centier: Martinské centrum pre biomedicínu, Centrum výskumu AgroBioTech (Nitra), Výskumné centrum Žilinskej univerzity v Žiline, Centrum aplikovaného výskumu nových materiálov a transferu technológií a Výskumné centrum ALEGRO (Bratislava), Výskumné centrum progresívnych materiálov

a technológií pre súčasné aplikácie PROMATECH (Košice) a BioMed Martin. Cieľom projektov budovania vedeckých parkov na Slovensku bola snaha o vytvorenie ekosystému pre transfer technológií a inovácie a boli primárne zamerané na dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry (vrátane výskumno-vývojovej – VaV infraštruktúry) a na realizáciu samotných VaV projektov. Tento fakt podčiarkuje aj skutočnosť, že mzdy tvorili len menej ako 10 % všetkých výdavkov. Podpora bola teda nastavená najmä na vybudovanie infraštruktúrnych kapacít, ktoré boli nutným predpokladom na realizáciu následných VaV projektov. Existujúce centrá transferu technológií na univerzitách sa postupne pretransformovali do vybudovaných vedeckých parkov. Vedecký park ako ekosystém by mal poskytovať komplexnú podporu tak pre samotné inštitúcie, v rámci ktorých bol vybudovaný, ako aj pre externé subjekty – firmy, ktoré majú o problematiku technologického transferu a inovácií záujem (vrátane transferu vedomostí a expertíznej pomoci pri riešení aplikačných výskumno-vývojových problémov). Ďalšou významnou oblasťou aktivít vedeckých parkov sú aj aktivity zamerané na vyhľadávanie a podporu inovatívnych myšlienok, na poskytovanie podpory a inkubačného prostredia pre začínajúce firmy (startupy, spinoff firmy).

Samotný priebeh budovania vedeckých parkov ovplyvnilo viacero problémov, je to tak?

Bohužiaľ áno. Medzi hlavné však patrilo to, že už pri špecifikácii samotnej výzvy nebolo jasne definované, čo to vlastne vedecké parky sú, a taktiež problematické bolo to, že vedecké parky v rámci projektov boli síce vybudované, ale o ich udržateľnú prevádzku a ďalší rozvoj sa mali starať ich domovské inštitúcie na vlastné náklady. Boli teda postavené budovy, vybavené priestory potrebnou infraštruktúrou vrátane výskumnej, prípadne aj vytvorené zodpovedajúce pracovné miesta pre personál, ktorý zabezpečuje prevádzku parkov. Po ukončení projektu sa o toto všetko mali starať domovské inštitúcie na vlastné náklady. Ale naozaj významným limitom plnenia poslania parkov bola otázka generovania príjmov. Spolupráca s priemyslom a externými subjektami bola prakticky znemožnená, pretože na riešenie projektov vedeckých parkov bol vybraný mód podpory s najvyššou intenzitou pomoci, avšak s regulačným prvkom štátnej pomoci. V podmienkach poskytnutia zdrojov definovaných výzvou (určených pre stanovenú intenzitu pomoci) bolo určené, že pôjde o projekty, ktoré nebudú generovať príjem. No a práve tento zákaz generovania príjmov prakticky znemožnil možnosti realizácie zmluvného výskumu s firmami. Tento faktor ovplyvnil schopnosť parkov v plnej miere naplňať ciele výzvy. Toto regulačné obmedzenie definované vo výzve, v rámci jedného režimu podpory s najvyššou intenzitou pomoci preferovaného žiadateľmi, zablokovalo manévrovacie možnosti parkov pri ekonomickom využívaní moderných infraštruktúr získaných zo zdrojov EŠIF v prospech pôvodne zamýšľanej spolupráce s priemyslom. Dokonca nemali tak možnosť, napríklad vytvoriť vo svojich startup centrách a inkubátoroch na univerzitnej pôjde vlastné spinoff firmy, ktoré by im mohli priniesť finančný príjem. Napriek týmto obmedzeniam sa viacerým vedeckým parkom darilo rozvíjať spoluprácu s podnikmi, ktorá má charakter najmä spoločného výskumu financovaného z verejných zdrojov (napr. APVV, Horizont 2020). Tento typ projektov spoločnej spolupráce nebol sankcionovaný počas doby udržateľnosti vedeckých parkov. Spoločné konzorciálne projekty tak boli v dobe udržateľnosti jednou z mála legálnych možností, ako spolupracovať s firmami.

Je pravdou, že na problémy s budovaním vedeckých parkov na Slovensku upozornil aj Najvyšší kontrolný úrad SR (NKÚ)?

Áno. Už v roku 2019 NKÚ vo svojej správe identifikoval viacero problémov spojených s budovaním vedeckých parkov na Slovensku. Za jeden z najvýznamnejších bol v správe uvádzaný fakt, že realizácia projektov sa začala oneskorene, až v r. 2013, na konci programového obdobia 2007 - 2013. Následne v roku 2015, keď mali byť projekty už ukončované, prišlo rozhodnutie o ich rozdelení do dvoch fáz, čo prinieslo viacero negatív a neštandardných postupov. Do druhej fázy sa presunula väčšina projektov. Projektové aktivity druhej fázy

sa začali už z nového programového obdobia 2014 – 2020 v rámci OP Výskum a inovácie. Zmluvy o poskytnutí príspevku pre druhú fázu boli uzatvárané medzi riadiacim orgánom (RO) a prijímateľmi so spätnou platnosťou až v I. štvrtroku 2017. Niektoré aktivity tak boli realizované viac ako rok bez akéhokoľvek zmluvného podkladu a univerzity si refundovali náklady na budovanie vedeckých parkov spätne od 1. januára 2016. Rozdelenie na dve fázy malo za následok aj vyššie náklady pre štát, pretože napríklad bratislavské univerzity zapojené do projektov mali v II. fáze stanovený iný pomer spolufinancovania. Kým v I. fáze bolo možné získať príspevok z eurofondov vo výške 85 % a s 10 % príspevkom štátu (5 % tvorili vlastné zdroje univerzity), v druhej fáze už bol príspevok zo zdrojov EÚ iba 50 % a až 45 % musel spolufinancovať štát. Slovensko je dlhodobo na európskom chvoste pri podpore výskumu a vývoja. Aj samotný NKÚ v svojej správe opätovne upozorňoval, že oblasť VaV v SR je z hľadiska objemu finančných prostriedkov poddimenzovaná a výrazne zaostáva za priemerom EÚ. Kontrola vedeckých parkov ukázala viaceré nedostatky, ktoré spôsobili najmä oneskorené a nedostatočné financovanie a tiež neštandardné rozhodnutia riadiacich orgánov projektov z fondov EÚ. Taktiež národná autorita pre oblasť externej kontroly upozorňovala vládu na nedostatočné financovanie vedy a výskumu na Slovensku, ako aj na nedostatočné čerpanie pomoci z európskych fondov, ktoré je spôsobené oneskorením schvalovacích procesov. Tak tomu bolo aj v prípade budovania vedeckých parkov. Ako príklad dobrej praxe môže slúžiť situácia v susednej Českej republike, kde boli pre túto oblasť už v roku 2012 schválené „Národné programy udržateľnosti I a II“, ktorými boli zároveň schválené aj výdavky štátneho rozpočtu na výskum, experimentálny vývoj a inovácie vo výške 2,5 miliardy českých korún ročne (takmer 100 mil. eur) až do roku 2020. Vďaka týmto dvom národným programom mali novovzniknuté vedecké a výskumné centrá v ČR zabezpečenú finančnú udržateľnosť.

Existuje teda perspektíva rozvoja vedeckých parkov?

Určite áno. Aktuálne už vedecké parky vo všeobecnosti toto náročné obdobie udržateľnosti prežili a dostali sa do štádia konsolidovaného rozvoja. Dostali sa do štádia, keď si úspešne budujú kontakty s firmami a stávajú

Stretnutie prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej so startupmi v UVP TECHNICOM

sa uznávanými centrami technologického transferu a inovácií vo svojich regiónoch, často aj s nadregionálnym dosahom. Viaceré vedecké parky sú aktuálne úspešné v zapájaní sa predovšetkým do rôznych európskych projektov a medzi takéto patri aj Univerzitný vedecký park TECHNICOM pri Technickej univerzite v Košiciach. Vedecké parky začínajú fungovať ako prvý regionálny kontaktný bod, vstupná brána v regiónoch, kde pôsobia, stávajú sa kľúčovými prvkami regionálnych inovačných ekosystémov. Aktuálne pre vedecké parky je charakteristická rastúca regionálna spolupráca viacerých partnerov (vrátane verejných inštitúcií, univerzít, priemyselných združení, obchodných komôr, agentúr regionálneho rozvoja a dokonca centrálnych štátnych inštitúcií). Takisto vznikajú silné väzby s poskytovateľmi rôznych služieb mimo ich regiónov s prístupom k ich službám.

No a čo momentálne riešia vedecké parky na Slovensku?

Vznik vedeckých parkov v Slovenskej republike bol prirodzeným krokom smerom k inováciám a technologickému transferu v jednotlivých regiónoch. Na báze vedeckých parkov sa, napríklad začali budovať takzvané digitálne inovačné HUB-y (DIH) - kontaktné miesta, ktoré pomáhajú firmám, podnikom, samosprávam stať sa konkurencieschopnejšími najmä pokiaľ ide o ich obchodné a výrobné procesy, výrobky alebo služby využívajúce digitálne technológie. Sú založené na technologickej infraštruktúre a poskytujú prístup k najnovším poznatkom, odborným znalostiam a technológiám na podporu svojich zákazníkov pri pilotovaní, testovaní a experimentovaní s digitálnymi inováciami. DIH-y tiež poskytujú podporu podnikania a financovania na implementáciu týchto inovácií. Ďalšou z možností rozvoja vedeckých parkov, ktorú viaceré vedecké parky využili, je ich aktívne zapojenie do konceptu Európskej únie v rámci programu Digitálna Európa – vybudovanie siete európskych centier digitálnych inovácií (EDIH, European Digital Innovation Hubs). Program podporí v období 2021 – 2027 zriadenie a prevádzku približne 200 centier celkovou sumou cca 900 mil. eur. V rámci tohto programu je šanca vytvoriť podmienky pre zabezpečenie udržateľného rozvoja fungovania konceptov vedeckých parkov, kde vedecké parky budú mať ambíciu stať sa kľúčovým prvkom budovaných EDIH na Slo-

Účastníci Erste HACKATHONU 2022
v priestoroch UVP TECHNICOM

Stretnutie generálneho riaditeľa WIPO p. Darena Tanga
so startupmi v UVP TECHNICOM

vensku. A je nutné povedať, že majú na to všetky predpoklady. Tieto centrá budú pomáhať firmám, najmä malým a stredným podnikom (MSP) a verejným inštitúciám v oblasti digitálnej transformácie – budú im poskytovať vybrané služby spojené s ich digitálnou transformáciou bezplatne v rámci schémy štátnej pomoci de minimis (malé a stredné podniky) a verejné inštitúcie majú možnosť získať tieto služby bez obmedzenia. EDIH-y sa vlastne stanú vykonávateľmi tejto štátnej pomoci. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR vyhlásilo národnú súťaž zameranú na budovanie takýchto centier, pričom najúspešnejší uchádzači získali nomináciu do grantového kola Európskej komisie.

Číže je to významná šanca pre vedecké parky, je to tak?

Áno. Slovensko získalo finančnú podporu pre 5 takýchto centier (4 centrá uspeli vo výzve EK a jedno centrum bude financované priamo z plánu obnovy). V rámci tohto konceptu získajú EDIH-y 50% financií od Európskej únie a 50% od štátu (prostredníctvom plánu obnovy). Zámerom je pilotné overenie tohto konceptu v priebehu troch rokov v celej Európskej únii a následne by sa tato schéma mala stať významným zdrojom finančných prostriedkov, ktoré budú poskytované prostredníctvom siete EDIH pre regióny. Viaceré vedecké parky vytvorili konzorciá s partnermi a aktuálne riešia otázky spojené s uvedením EDIH-ov do prevádzky. Ako úspešný príklad môžem uviesť UVP TECHNICOM, ktorý ako jediný v Slovenskej republike koordinuje v rámci konzorcia vytvoreného Technickou univerzitou v Košiciach (TUKE) (koordinátor), UPJŠ a klastrom Košice IT Valley – EDIH CASSOVIMUM, ktoré bude pôsobiť hlavne v regióne východného Slovenska, ale určite bude rozpoznateľné na celom území Slovenska s prepojením na relevantné medzinárodné štruktúry. Ešte by som chcel doplniť na vysvetlenie, ako by mali EDIH-y fungovať: EDIH-y v rámci projektu získajú financie, aby mohli poskytovať služby záujemcom bezplatne. Cieľom je zvýšiť povedomie o výhodách a dostupnosti digitálnych technológií v snahe rozvíjať a implementovať tieto technológie v rámci prevádzkových procesov malých a stredných podnikov a inštitúcií

Prototyp športového vozidla s vodíkovým pohonom, ktorý je výsledkom spolupráce Strojníckej fakulty TUKE a spoločnosti Matador Group v priestoroch UVP TECHNICOM

výsledok vašej VaV činnosti, tak potrebujete riešiť aj ochranu duševného vlastníctva. Potrebujete sa teda s touto problematikou oboznámiť, ako výstupy svojej práce chrániť, oboznámiť sa s tým, aké sú v tejto záležitosti postupy, ako nakladať s právami duševného vlastníctva, ako ich prípadne aj komercializovať. Organizáciu aktivít v oblasti evanjelizácie a aj samotného vzdelávania v oblasti ochrany duševného vlastníctva považujeme za zvlášť dôležitú nielen priamo na pôde inštitúcií, kde sa VaV realizuje, kde predmet ochrany duševného vlastníctva vzniká. Preto organizujeme celý rad špecializovaných workshopov a iných aktivít nielen pre zamestnancov výskumných inštitúcií, pre študentov, ale tieto workshopy sú prístupné aj firmám a laickej verejnosti. Špeciálne aktivity v tejto oblasti máme pripravené pre startupy v rámci tzv. akceleračného programu pobytu startupov v našom startup centre a rastového programu startupov v inkubátore. V tejto oblasti úzko spolupracujeme už niekoľko rokov s CVTI SR, s odborom transferu technológií, ktorý nám poskytuje fundovaných lektorov a expertné poradenstvo v predmetnej oblasti. Oblasť ochrany duševného vlastníctva je kľúčovou pre efektívny transfer technológií, a preto je dôležité aj zvyšovanie povedomia o tejto problematike. Viac informácií na www.uvptechnicom.sk.

Aká je momentálne situácia v rámci UVP TECHNICOM i vedeckých parkov na Slovensku? Čo by sa malo zlepšiť zo strany štátu a legislatívy aj v nadväznosti na analógiu so zahraničím?

Tu by som v úvode chcel najprv zdôrazniť, aká je pozícia vedeckých parkov vo svete, kde zohrávajú významnú úlohu v procese inovácií, vývoja nových technológií, transferu technológií a významne prispievajú prostredníctvom využívania ich VaV potenciálu k ekonomickému rastu a rozvoju krajín. Podľa Organizácie Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru (UNESCO) celosvetovo existuje viac ako 400 vedeckých parkov. Medzi najstaršie vedecké parky patrí Stanford University Science Park v Silicon Valley, ktorý vznikol v 50. rokoch minulého storočia, vedecký park Sophia Antipolis vo Francúzsku (vznik v 60. rokoch) a vedecký park Tsukuba Science City v Japonsku (70. roky). V súvislosti so Slovenskom by sa teda malo zmeniť a zlepšiť

verejnej správy. Taktiež budú prepájať klientov s expertmi, ktorí sú schopní riešiť ich inovačné aktivity a budú pomáhať s vytváraním nových projektov pre implementáciu digitálnych technológií. Jedným z pilierov fungovania EDIH-ov budú aj poradenské programy, ktoré vďaka know-how členov konzorcia z oblasti digitálnej transformácie budú poskytovať klientom služby analýzy potrieb, návrhu riešenia na mieru a ich finálnej realizácie.

TECHNICOM organizuje aj množstvo webinárov o ochrane duševného vlastníctva aj s podporou CVTI SR a odboru transferu technológií. Ako to u vás prebieha a prečo sú dôležité?

Keď niečo ako výskumník na univerzitej pôde vyskúmate alebo vyriešite, chcete to šíriť a posunúť na trh ako

takmer všetko, čo sa týka systematickej podpory oblasti technologického transferu a inovácií, samotnej stratégie rozvoja inovácií, ale aj zodpovedajúcej legislatívy a štandardizácie. My sme na Slovensku v tejto oblasti stále v „plienkach“, aj keď je snaha túto oblasť už niekoľko desaťročí rozvíjať. Napríklad, my tu budujeme komplex vedeckých parkov, ale na rozdiel od zahraničia, v tejto oblasti nemáme žiadnu legislatívu. A to nie je teraz len o vedeckých parkoch, ale aj o samotnej oblasti stratégie inovácií. Po skončení realizácie projektov vedeckých parkov nebola implementovaná následná, avizovaná systémová podpora. Výpadok financovania vytvoril negatívny tlak na udržateľnosť a realizáciu plánovaného spektra aktivít a tlak na rozpočty zakladateľov. Zakladatelia musia stále vyčleňovať časť svojich rozpočtov na podporu činnosti vedeckých parkov, pričom ich rozpočty neboli o tieto zdroje navyšované. Preto vybudované vedecké parky vo väčšine prípadov predstavovali a ešte stále predstavujú finančnú záťaž na rozpočty prakticky všetkých organizácií, ktoré sa podieľali na ich vybudovaní. Pritom na zabezpečenie základnej prevádzky každého z parkov/centier sú nevyhnutné zdroje v priemernej výške cca 0,5 mil. eur za rok. Vedecké parky po ukončení projektov aktívne reagovali podávaním žiadostí na vyhlásené výzvy zo strany Výskumnej agentúry, ale tieto boli veľakrát zrušené, prípadne pozastavené. Chýbajúce financie na vedu v oblasti štrukturálnych fondov, ale aj priama podpora vedeckých parkov zo strany štátu, neumožňujú rozvoj vedeckých parkov v takom rozsahu, aby zvýšili šance na presadenie sa v rámci európskeho vedeckého priestoru.

Vedecké parky by mali mať aj presne nastavený systém spolupráce s firemným prostredím. Je to tak?

Áno. Ako som už uviedol, vybudovaním infraštruktúry vedeckých parkov boli vytvorené podmienky na rozvoj spolupráce s podnikmi, ale nastavené pravidlá fungovania boli značne reštriktívne (spôsobené nevhodným nastavením režimu podpory). Z tohto dôvodu sa v plnej miere vo väčšine prípadov nerozvinul ich potenciál dostatočne. Napriek tomu však vedecké parky už aktuálne realizujú celý rad VaV projektov financovaných, napr. z grantových zdrojov EK s vylúčením prvku štátnej pomoci. Pre rozvoj spolupráce s podnikmi vedecké parky zavádzajú pilotne širokú škálu služieb, podobne, ako je tomu v prípade podobných rozvinutých európskych infraštruktúr. V rámci vedeckých parkov boli vybudované aj nástroje podporujúce akceleráciu komercializácie výstupov VaV, také, ako sú startup centrá a podnikateľské inkubátory, ktoré však sú obmedzené z hľadiska aplikácie štátnej pomoci. Dobrým príkladom je už spomínaný Univerzitný vedecký park TECHNICOM, v rámci ktorého bol vytvorený priestor pre vznik a rozvoj podnikateľských aktivít (nielen na báze výstupov

VaV) prostredníctvom akcelerácie podnikania v podobe startup centra a inkubátora. UVP TECHNICOM sa iniciatívne venuje aj vyhľadávaniu a podpore inovatívnych projektov a riešení nielen v rámci TUKE, ale aj v rámci celého regiónu východného Slovenska a je otvorený pre spoluprácu aj nad rámec tohto regiónu. Od roku 2014 organizuje dvakrát ročne súťaž inovatívnych nápadov, do ktorej sa doposiaľ zapojilo viac ako 300 inovatívnych projektov. Výhercovia získajú 6-mesačný pobyt v startup centre, ktorého náplňou je akceleračný vzdelávací program na podporu rozvoja týchto projektov. Podpora startupov môže potom pokračovať inkubačným (rastovým) programom v inkubátore, kedy sa inovatívny projekt stáva podnikateľským plánom a vzniká podnikateľský právny subjekt. V tejto fáze už potom pomáha UVP TECHNICOM aj sprostredkovať reálne financovanie rozvoja inkubovaných subjektov. UVP TECHNICOM sa aktuálne už stal uznávanou inovačnou platformou a rozhraním pre všetkých regionálnych výskumných a priemyselných aktérov (a nielen pre nich). Je domovom viacerých VaV inovačných centier, vytvorených odbornými pracovníkmi TUKE a externými subjektami, ale aktuálne aj domovom pre viac ako 30 inovatívnych startupov.

Čo vlastne znamená pojem inkubácia a prečo je taká dôležitá v zahraničí?

Cieľom podnikateľského inkubátora je poskytnúť inkubačné prostredie novovznikajúcim inovatívnym firmám (startupom, spinoffom) a prostredníctvom tzv. rastového programu, ktorého súčasťou je aj osobný koučing a mentoring firiem, im pomôcť premeniť inovatívne myšlienky na komerčne využiteľný produkt. Vo svete sú takéto inkubátory nielen na pôde vedeckých parkov, ale často sú vytvorené aj firmami – a takéto podnikateľské inkubátory sú prevádzkované ako podnikateľské subjekty. Rôzne štáty k tomu pristupujú rôzne. Ja som mal možnosť stráviť nejaký čas v Južnej Kórei a analyzovať ich inovačný systém. Tam napríklad akákoľvek firma, ktorá má záujem vyvinúť nový produkt, vytvorí „nový projekt“ – startup. Tento startup má možnosť sa uchádzať o miesto v podnikateľskom inkubátore, v ktorom má potom vytvorené inkubačné rastové prostredie pre svoj rozvoj (náklady na pobyt v inkubátore sú financované z rôznych podporných – prevažne štátnych zdrojov). Taktiež v Izraeli, kde aktuálne funguje 15 pomerne veľkých inkubátorov, sú náklady na ich prevádzku (na pobyt startupov v inkubátoroch) hradené prevažne zo štátnych zdrojov. Napríklad v USA inkubované startupy neplatia lokálne dane. A ako sú na tom „inkubátory“ na Slovensku? Máme napríklad inkubátory na TUKE a STU, ale čo to vlastne znamená? Pýtam sa čo musí firma spraviť, aby v ňom dostala niečo zadarmo a mohla sa lepšie a jednoduchšie vyvíjať? Dostane od štátu nejakú podporu? Slovensko na to jednoducho povedané nemá koncept – neexistuje systémová podpora fungovania takýchto inkubátorov. V Izraeli fungujú aj, napríklad komerčné inkubátory. Je to sieť globálnych firiem, ktoré otvárajú inkubátory a sú ochotné tam prizývať startupy s tým, že ak sa danej novej firme začne dariť, tak sieť spomínaných firiem získa nejaké percentá z ich zisku. Ony z toho žijú a sú schopné na tom robiť biznis.

Vždy to teda bolo na Slovensku koncepčne zle nastavené?

Nie, vždy nie. V minulosti už boli snahy nastaviť komplexný systém podpory technologického transferu a inovácií zo strany Ministerstva hospodárstva SR. Na MH SR existovalo celé oddelenie, ktoré sa venovalo tejto problematike. Ale tieto aktivity boli zastavené. Čo sa týka vedeckých parkov, existujú napríklad štáty, kde majú dokonca zákon o vedeckých parkoch. Dokonca aj Ukrajina ho má. My takúto legislatívu nemáme. Slovenský VaV ekosystém prešiel za posledné desaťročie rozsiahlou materiálnou a ideovou premenou, inšpirovanou medzinárodnými trendmi v postavení a využívaní výskumných infraštruktúr ako hnacej sily inovačného a socioekonomického napredovania. Inovácie sú dôležitou súčasťou života, pretože sú motorom rozvoja spoločnosti a vedia zlepšiť kvalitu života. Právě inovácie sa považujú za podstatný faktor úspechu v rastúcej konkurencii a sú považované za kľúčový prvok ekonomického modelu rozvinutých krajín. Žiaľ, v medzinárodnom porovnaní patrí Slovensko medzi málo inovatívne krajiny. Priestor a podporu inováciám a technologickému

transferu na Slovensku ponúkajú prostredníctvom vedeckých parkov etablované univerzity a Slovenská akadémia vied. Vybudovali sme vedecké parky za takmer 300 mil. eur a nenastavili sme pravidlá ich fungovania. Stále sa hovorí, že chceme, aby sa na Slovensku podporovali inovácie, vývoj a výskum, aby efektívnejšie fungoval technologický transfer. Ale systematická podpora budovania ekosystému technologického transferu a inovácií zatiaľ na Slovensku neexistuje. Vynára sa tu teda otázka, či vôbec štát má záujem o to, aby rástla konkurencieschopnosť firiem, ktorým my (vedecké parky) môžeme reálne pomôcť?

Autor:

Mgr. Martin Karlík

Foto: archív UVP TECHNICOM

Doc. Ing. František Jakab, PhD.

Riaditeľ Univerzitného vedeckého parku TECHNICOM (www.uvptechnicom.sk). Podieľal sa na koordinácii viac ako 30 grantových projektov a projektov spolupráce s priemyslom, významných vzdelávacích iniciatív a projektov prepojených na prax, ako napr. národný projekt Modernizácia vzdelávacieho procesu na ZŠ a SŠ v SR, projekt IT AKADÉMIA – vzdelávanie pre 21. storočie, na koordinácii vývoja experimentálnych priekopníckych riešení videokonferenčnej komunikácie na báze ATM technológie (1998) – prvý experimentálny prenos živého TV vysielania v strednej Európe, viedol pilotné experimentálne implementácie VoIP – pilotnú implementáciu ENUM (ocenenú ako „Pilotný projekt roka 2003 v SR“). Podieľal sa na inicializácii a koordinácii budovania unikátnej Národnej teleprezentačnej infraštruktúry v SR – <http://www.nti.sk>. Je iniciátorom a projektovým manažérom úspešného projektu testovania IT zručností v SR – IT FITNESS TEST (od roku 2010, www.itfitness.sk). Stojí za úspechom globálnej vzdelávacej iniciatívy Sieťových akademií Cisco v SR (www.netacad.sk) – koordinoval vybudovanie siete viac ako 70 stredných a vysokých škôl v rokoch 1999 – 2014. Od roku 2008 zastáva pozíciu vedúceho výboru pre spoluprácu akademickej sféry s priemyslom pri Americkej obchodnej komore v SR. Je vedúcim aplikačnej sekcie Fóra pre komunikačné technológie v SR a predsedom sektorovej rady „Informačné technológie a telekomunikácie“ v SR. Podieľal sa na založení združenia Košice IT Valley, kde aktívne pôsobí ako zakladajúci člen správnej rady. Má významné aktivity v oblasti inovácií a technologického transferu, v oblasti zakladania startupov a podpory začínajúcich podnikateľských aktivít: zriadenie a koordinácia činnosti Startup centra a Inkubátora TUKE (www.startupcentrum.sk). Podieľal sa na založení a koordinácii úspešnej súťaže startupov: Máš nápad? Je absolventom St. Petersburgského elektrotechnického inštitútu v odbore systémové inžinierstvo (Ruská federácia). Je autorom viac ako 200 odborných publikácií, knižných publikácií a skript. V roku 2006 získal významné ocenenie „IT osobnosť roka“ v SR a v roku 2010 výročnú cenu Americkej obchodnej komory v SR za rozvoj spolupráce medzi akademickou a priemyselnou sférou v SR.